

ด่วนที่สุด

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่... 3008
วันที่ 5 มิ.ย. 2544... 9.21

ที่ ทม 0202.6(2)/11742

ทบวงมหาวิทยาลัย
328 ถนนศรีอยุธยา ราชเทวี
กรุงเทพฯ 10400

15 มิถุนายน 2544

ฉบับ 800
วันที่ 15 มิ.ย. 2544
เวลา 10.15 น.

28/38

เรื่อง ร่างแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9
พ.ศ.2545 - 2549

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร 0205/ว(ล)4420
ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกความเห็นของทบวงมหาวิทยาลัย

ตามหนังสือที่อ้างถึงได้ส่งร่างแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545 - 2549 ของกระทรวงสาธารณสุข ให้ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอ
ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

ทบวงมหาวิทยาลัยได้พิจารณาและเสนอความเห็นแล้ว ดังรายละเอียดตามบันทึก
ความเห็นของทบวงมหาวิทยาลัย ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุธรรม แสงประทุม)
รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

สำนักส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหาร

ส่วนวินัยและนิติการ

โทร. 2460026 ต่อ 513

โทรสาร 2457919

**บันทึกความเห็นของทบวงมหาวิทยาลัย
เกี่ยวกับร่างแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549**

ส่วนที่หนึ่ง

องค์ประกอบโดยรวมและขั้นตอนการจัดทำแผน

1. เห็นด้วยกับการจัดทำในเชิงแผนกลยุทธ์ เพื่อให้เอื้อต่อการนำไปปฏิบัติภายใต้สถานการณ์ที่แปรผันสูงในช่วงระยะเวลาของแผน
2. เห็นด้วยกับการใช้ปรัชญา "การพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ" ที่มีความหมายครอบคลุมมากกว่า "การพัฒนาการสาธารณสุข" ที่เน้นการพัฒนางานสาธารณสุขที่อยู่ในภารกิจของกระทรวงสาธารณสุข
3. กระบวนการจัดทำแผนได้ผ่านขั้นตอนที่สมบูรณ์มาก เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดทำแผนฯ ฉบับก่อนๆ

ส่วนที่สอง

สถานการณ์และแนวโน้มที่เกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพของประเทศไทย

1. การระบุสถานการณ์ปัญหาสุขภาพควรมีความชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะความรุนแรงความครอบคลุม และแนวโน้มของโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เพื่อแต่ละพื้นที่จะได้พิจารณาโครงสร้างถึงปัญหาเหล่านั้นเป็นพิเศษ
2. สาระส่วนใหญ่ยังมุ่งประเด็นไปที่ระบบบริการและระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพในภาครัฐ
3. การบรรยายจ่ายเพื่อสุขภาพ ควรบอกถึงข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย เพื่อให้ผู้ใช้แผนจะได้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง
4. ควรวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับประชาสังคมเพื่อสุขภาพในฐานะระบบย่อยของระบบสุขภาพด้วย เนื่องจากแผนฯ นี้ได้กำหนดให้การสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมเพื่อสุขภาพ เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ
5. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาทางด้านสุขภาพควรเพิ่ม "ข้อมูลขยะติดเชื้อ" ด้วยจะทำให้เห็นภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ส่วนที่สาม

ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

"ร่างแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ" มีหลักการและยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีลักษณะที่สนับสนุนหรือช่วยเสริมการพัฒนาประเทศ โดยมีสภาพลักษณะของสังคมและระบบสุขภาพที่ถึงประสงค์เป็นเป้าหมาย

ส่วนที่สี่

กำหนดยุทธศาสตร์

1. การเสนอหรือกำหนดยุทธศาสตร์แต่ละยุทธศาสตร์ ควรบอกข้อจำกัด หรืออุปสรรคในการนำยุทธศาสตร์นั้นไปใช้ด้วย เพื่อจะได้มีการเลือกใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและนำไปใช้อย่างระมัดระวัง ไม่ระบุเป้าหมายสถานะสุขภาพของคนไทยและชุมชนของประเทศเมื่อสิ้นแผน
2. ควรทบทวนสิทธิเลือกลงคะแนนกับสถานบริการสาธารณสุขระดับต้นข้อ 4.2 (5) จะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติค่อนข้างมาก ไม่ควรระบุไว้
3. ควรทบทวนการเสนอยุทธศาสตร์ ข้อ 4 โดยเฉพาะ ข้อ 4.3 เนื่องจากการจัดตั้งองค์กรกลางอาจจะไม่สามารถสนับสนุนภาคประชาสังคม แต่กลับเป็นการแทรกแซงและนำภาคประชาสังคมมาอยู่ในระบบราชการด้วย
4. การพัฒนาศักยภาพด้านสุขภาพของประชาชน/ครอบครัว/ชุมชน/ประชาคมข้อ 4.6 (4) รัฐไม่น่าจะจัดสรรงบประมาณให้
5. การพัฒนาสถานบริการสาธารณสุขระดับต้นทั้งเขตเมืองและชนบทข้อ 4.7 (3) ควรยกเว้นโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัย เพราะจะต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฯ ที่ยกร่างมานี้ ได้ให้ความสำคัญแก่การนำไปใช้วางแผนและปฏิบัติได้อย่างคล่องตัว แต่การจัดตั้งคณะกรรมการฯ เพื่อทำหน้าที่ผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามแผน ยังใช้แนวคิดแบบราชการจัดตั้งบุคคลตามตำแหน่งหน้าที่และมีลักษณะเป็นการรวมศูนย์การตัดสินใจอยู่ที่ส่วนกลาง ทั้ง ๆ ที่ในการนำแผนไปปฏิบัติเป็นภารกิจของระดับพื้นที่และเจตนาของแผนฯ ก็ต้องการให้ผู้ใช้นำแผนกลยุทธ์นี้ไปเป็นแนวทางจัดทำแผนและปฏิบัติเอง ดังนั้นการจัดตั้งคณะกรรมการฯ ขึ้นดำเนินงานดังกล่าว จึงน่าจะเริ่มมาจากในระดับจังหวัด - เขต - ภูมิภาคมากกว่าเริ่มจากส่วนกลาง

6. ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข ยังมีลักษณะมุ่งประเด็นไปที่กำลังคนด้านสาธารณสุขในภาครัฐ ทั้ง ๆ ที่กำลังคนด้านสาธารณสุขส่วนใหญ่อยู่นอกภาครัฐจึงควรพิจารณาทบทวนเสียใหม่

7. ปัญหาการคลังสาธารณสุขที่ได้วิเคราะห์ว่าอัตราค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพต่อหัวประชากรสูงและมีแนวโน้มที่สูงขึ้น (หน้า 8) ในร่างฯ ไม่มีเป้าหมายชัดเจนในภาพรวมที่เกี่ยวกับอัตราการเพิ่มของค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพและไม่มีเป้าหมายที่เกี่ยวกับต้นทุนการดำเนินงานสาธารณสุข เป้าหมายในร่างฯ มีเฉพาะการเพิ่มสัดส่วนงบประมาณภาครัฐ (ส่วนใหญ่ของกระทรวงสาธารณสุข) เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (หน้า 38 และ 68) ซึ่งไม่แก้ไขปัญหาการคลังสาธารณสุขที่ได้วิเคราะห์ไว้ นอกจากนี้ การเลือกเครื่องชี้วัดการกระจายทรัพยากรด้านสุขภาพกลับเน้นด้านการรักษาพยาบาล กำหนดเป้าหมายเฉพาะ (1) อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร และ (2) อัตราส่วนเตียงต่อประชากร (หน้า 38 และ 71) ไม่สอดคล้องกับการเน้นงานด้านส่งเสริมและป้องกันฯ ที่ระบุ

ส่วนที่ห้า

การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ

ฉบับที่ 9

1. ไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนด้านการปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างขององค์กรและกลไกของรัฐเพื่อการพัฒนาสุขภาพ มีเฉพาะเป้าหมายแนวทางการปฏิรูปกระทรวงสาธารณสุขและองค์กร/โครงสร้างที่กระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบเตรียมการจัดตั้งเท่านั้น (เป้าหมาย 4 หน้า 72-73)
2. ไม่มีการกำหนดเป้าหมายของร่างแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติให้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (เป้าหมาย 1 (3) และเป้าหมาย 1 (4) หน้า 63-67) โดยสรุปเป้าหมายของร่างแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในส่วนนี้มีรายละเอียดน้อยกว่าร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ
3. เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติและพระราชบัญญัติกองทุนสร้างเสริมสุขภาพซึ่งได้เริ่มดำเนินงานไปแล้ว ไม่สมควรระบุเป็นเป้าหมายของแผนนี้ แต่น่าจะอยู่ในการวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เนื่องจากเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องและเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาสุขภาพระยะต่อไป
4. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และศักยภาพของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพระบุรายละเอียดที่เป็นรูปธรรมเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มงบประมาณของหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข (เป้าหมาย 6(4) หน้า 75-77) และการปรับเปลี่ยนภารกิจของกระทรวงสาธารณสุขเป้าหมาย 4(1)-(4) หน้า 72-43) เป้าหมายส่วนที่เหลือไม่มีรายละเอียด นอกจากนี้ร่างฯ ไม่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาการศึกษาฯ แต่ประการใด
5. ยุทธศาสตร์รองรับในตารางความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในร่างฯ กับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (คอลัมน์ 4 หน้า 63-82) ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ (1) ยุทธ

ศาสตร์ในร่างแผนพัฒนาสุขภาพฯ และ (2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ ฉบับที่ 9 ซึ่งไม่ตรงกับหมายเหตุของตารางฯ ที่ระบุว่าเป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาสุขภาพเท่านั้น

6. เป้าหมายจำนวนมากยากที่จะประเมินผลได้ เนื่องจากกำหนดในลักษณะแนวทางการดำเนินงานมากกว่าเป้าหมายของการพัฒนาสุขภาพฯ